

Christian Ohm Jakob Stark

Disputatio De Iniuriis

Rostochii: Reusnerus, 1613

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn730627284>

Druck Freier Zugang

DISPUTATIO
De
INIURIIS,

Quam
FORTUNANTE ET FUVANTE
NUMINE:

*Ex consensu atq; auctoritate Amplissimæ Faculta-
tis Juridicæ in almâ ROSTOCHIENSI
Academia:*

PRÆSIDENTE

Clarissimo & Consultissimo Viro,

DN. CHRISTIANO OSM

I. U. D.

I. D. 187 58.

Ventilandum proponit

JACOBUS STARCKIUS Lunaburgensis.

Ad III. diem Calend. Mart.

ROSTOCHII

Exscribebatur Typis Reusnerianis,

ANNO M.DC. XIII.

1613

R. d. jur 1613. Osm. Christiani

T H E M A I.

INIURIA; Verbum generale est, & variè apud I C r o s usurpatur. Potissimum autem dupliciter; Aut ut Genus, & tunc omne id, quod non jure fit, significat, & ex eo nomen habet. *Inst. in princ. h. t. l. 1. in princ. ff. eod.* Aut ut species, & tunc tribus modis capitur.

II.

Primò pro Iniquitate & Iniusticia quadam, (*ἀνεπίαιστος* Græcis,) quando scil. iudex iniquè, iniustèque, contra aliquem pronunciat. *Inst. d. l.*

III.

Secundò pro Damno, culpâ nec jure dato, sicut in L. Aquil. Culpa illa Græcis *ἐγκλημα*, secund. Haloand. vel *ἀδικήμα*, secund. Theophil. dicitur.

IV.

Tertiò capitur pro contumelia alteri illata. Quæ à contemnendo nomen habet, vel quod contemptum fiat, vel quod contemptum & dedecus ei, qui iniuriam patitur, accersat, vel pro eo, quod in alterius fit infamiam. *l. item. 15. §. ait Prætor, ne quid. 25. ff. h. t. Paulus lib. 5. tit. 4.* Et in hoc significatu h. c. potissimum accipitur, *d. pr. Inst. h. t. d. l. 1. in pr. ff. eod.*

V.

Definitur Iniuriâ hæc maleficium seu delictum privatum. *l. ult. C. eod.* quo aliquis ex dolo malo, corpus, existimationem aut famam alterius lædit. *§. 1. Inst. h. t. d. l. 1. §. 1. ff. eod.*

A 2

Nam

VI.

Nam iniuriam patimur: aut in Corpus aut extra Corpus. In Corpus, verberibus, Extra Corpus, conviciis, literis, aut famosis libellis. Fitq; vel RE, vel VERBIS. *d.l. i. §. i. ff. eod.*

VII.

RE, quando manus inferuntur, aut alio quocunque facto fit iniuria. *§. i. Inst. h. t. l. i. §. i. l. 5. in pr. ff. eod.*

VIII.

VERBIS, quoties non manus inferuntur, sed convitium linguâ aut scripto fit. *l. i. §. i. ff. h. t.*

IX.

Circa hæc incidit quæstio: An iniuriam inferens cum præfatione honoris. V. G. Mentiris, salvo honore tuo, actione iniuriar. teneatur? Teneri cum non dubitamus secund. Dd. in *l. si quis extraneus. 21. in princ. ff. de acquirend. vel omitt. heredit. Gail. 2. obs. 101 in pr. Schneid. num. 8.* Secus verò judicandum, cum quis laceffit ad tuendam suam existimationem. *Schneid. d. l.*

X.

Et hinc quæritur: An iniuriam verbalem, verbali iniuriâ repellere liceat? Et licere nos statuimus. Nam vita famæ æquiparatur. *l. iusta. §. in pr. & ibi gloss. ff. de manu vind.* Quemadmodum igitur ad defensionem vitæ, vim vi repellere licet: Sic etiam ad defensionem famæ iniuriam retorquere permissum videtur. Quia & crudelis, qui famam suam negligit. *c. non sunt audiendi. 11. q. 3.* Et hominis fama inæstimabilis est. *l. si in duabus. 104. ff. de R. J.* Et gravior oculorum amissione. *l. infamia. 8. C. de Decur. arg. l. 3. ff. de I. & I. l. quæ omnia. §. i. ff. de Proc. Fach. lib. 9. Controv. c. 12.*

XI.

Quotiescunque porro iniuria facta esse dicitur, videndum

dendum est, num levis, num atrox sit iniuria. Quod genus ex loco, & persona, itemque re ipsa, aliisque circumstantiis, quàm plurimis æstimari debet. *S. atrox. Inst. l. 2. l. vulneris. 8. ff. eod. l. aut facta. 16. S. qualitate. ff. de penis.*

XII.

Locus atrocitatem iniuriarum arguit, si in theatro aut foro fiat. Persona, si Magistratui, Parenti, aut Decurioni fiat. Res ipsa, Magnitudo aut locus vulneris. *d. S. atrox. & d. l. aut facta. 16.*

XIII.

Deinceps, cum nihil iniuriosum dici possit, nisi quod animo iniuriandi factum, sequitur, quod Causa Efficiens iniuriar. soli homines sint, intellige adultiores, ingenii compotes, doli capaces, & contumeliæ causâ in pectore quid molientes. A quo tota hæc res penditur & æstimatur. *l. si non convicii. C. de iniur.*

XIV.

Itaque omnia animalia bruta nullam nobis iniuriam facere videntur. Cum ipso affectu iniuriandi, qui est sola causa iniuriæ, omninò non ducantur. *l. 1. ff. si quadrup. pauper. feciss. dicat.*

XV.

Ex hac ratione, nec furiosi, & impubes doliq; non capaces, actione iniur. tenentur. *l. 3. S. 1. ff. h. r.*

XVI.

De iis, qui per Ebrietatem nobis inferunt iniuriam, disceptari inter IC. solet, sed eos non statim absolvi, in propatulo res est. Nam licet dolus abesse potest. *l. o. mne. 6. S. 7. vers. per vinum. ff. de re militar. l. unic. C. si quis Imperat. maledix.* Tamen culpa minimè abest. *l. perspicendum. 11. S. pen. ff. de penis.* Quæ cum casum præcedit, non solet excusare. *l. si servus. 27. S. si fornicarius. 9. & S. si*

ex plaustro, 23, ad l. Aquil. Wesenbec. in paratit. hic. num. 4.

XVII.

Hinc licet in levioribus, veluti in verbali iniuria omnimodò excusentur, si discussa vinolentia sobrios pæniteat. d. l. unic. C. si quis Imp. maledix. Roman. latissimè in l. 1. de V. O. Angel. in pract. criminal. ad verb. scienter. num. 17. Tamen Ictis placuit eos in atrocioribus & realibus iniuriis planè teneri. Cum illorum pænitentia iniuriam realem non excuset aut tollat. Cyn. in l. si non convicii. num. 22. C. eod. Lanfran. in c. quoniam verb. Confessiones. num. 1. de probat. Puta si facta sunt verbera, vulnera, quibus pænitentia planè nihil medetur. Nemo enim propter pænitentiam à tali peccato nocens esse desit. text. in l. qui ea mente. ff. de fure.

XVIII.

Sed circa hos casus sciendum est, quod semper pro qualitate circumstantiarum de mitigatione pænæ solet dispensari. d. l. omne. S. per vinum. c. inebriaverunt. c. sanè. 16. q. 1. Salicet. in l. 1. de sicariis. Barr. & Dd. in d. l. respiciendum. & in l. Divus. ff. de offic. Præsid. Wesenbec. in paratit. d. l. Vid. consulte. Witeberg. part. 4. c. 26.

XIX.

Huc referenda est & illa iniuria, quæ fit per iracundiam. Veluti, cum quis animo perturbato, calore iracundiæ inflammatus iracundiam alicui infert. Qui omninò iniur. tenetur. per l. aut facta. 16. S. causa. 1. ff. de pæn. d. l. si non convicii. C. de iniur. Gail. 2. obs. 106. n. 9. & seqq. Jacob. de Bellovis. lib. 1. pract. crim. cap. 3. n. 10.

XX.

Cæterùm, si quis nocentem verbis contumeliosis infamat, ob eam rem non est condemnandus. Peccata enim nocentium nota esse, Reipubl. expedit. Et
Homio

Homicida, quod facit, expectet. l. 3. C. de Episcop. aud.
Schneid. §. 1. Inst. h. t.

XXI.

Ad iniuriam, quæ fit VERBIS, pertinet Famofus libellus, qui ignominiosum crimen aliquod continet, ob quod diffamans pæna mortis, vel qua alia pæna corporis afflictiva coerceri potest. *Wesemb. in paratit. h. t. num. 19.*

XXII.

Differt autem iniuria, quæ scripto comprehenditur à famosis libellis in hoc, quod hi aliquod notabile, capitale crimen continent. cum grande scelus quoddam alteri impingitur, ad struendum ipsi periculum. *Myns. consil. 59. num. 44. & 48. Decad. 6. Wesemb. d. l. Schneid. §. 1. Inst. eod.* Illa verò fit ludibrii causa, absque infamiae nota.

XXIII.

Atque ex his datur Actio perpetua, ut tam auctores, quam propalatores capitali pæna plectantur. *d. l. unie. Quamvis de jure Canonic. flagellis cædantur, & excommunicentur, secund. c. qui. & c. qui in alterius. 1. causar. §. 9. 1.*

XXIV.

Et hoc loco de scriptoribus famosi lib. diligenter hoc notandum est, quod pæna illa rigorosa (*constit. Carolin. art. 110. vers. Laſter vnd Obel zumeſſen*) non procedat, si auctor libelli, ad eorum, quæ scripsit & evulgavit, probationem se offerat, & vera illa esse, vel ita, ut accipiuntur, se non habere, demonstret. *d. l. unicuique Petr. Belsa Perticens. circ. pr. & Cyn. circ. fin. l. 18. l. 33. ff. h. t. Fach. lib. 9. cont. cap. 10. Bronch. 1. assert. 77. Vule. ad §. 1. n. 3. Inst. h. t. & ibid. Schneid. n. 6.*

XXV.

Nonnulli tamen interpretes volunt, pænam extraordinariam & arbitrariam, juxta circumstantias Personarum,

narum, Rerum, & factorum, locum habere, etiam si verum etiam crimen extra iudicium obiciatur. *Mynsing. observ. 4. centur. 4. Menoch. de arbitrar. lib. 2. cent. 2. cas. 263. num. 43.* Et huic opinioni suffragantur Constitutiones & Recessus Imperii, puta, Constitutio criminal. Carolina. d. art. 110. Itemque Ordinationes Saxonicae. part. 4. constit. 44. Sed & secund. eandem in Camera jus dicitur. *Mynsing. d. l. Thilman. de Benig. in observat. pract. observ. 86.*

XXVI.

Prædicta tamen pæna extraordinaria locum non habet, si hæc tria concurrant: Scilicet veritas convicii, causa conviciandi probabilis, & denique animus ex illa causa ad conviciandum permotus. *Daub. de Test. ruor. qui test. facere non poss. n. 228. pag. 271.*

XXVII.

Qui autem Carolinam Constit. criminalem instantius urgent, scire debent, quod ea disertissimè requirat famosi lib. evulgationem, ut pæna in auctores famosi lib. maneat. d. art. 110. verb. *auffbreitet.*

XXVIII.

Lectorem autem & Evulgatorem famosi libelli illum solum dici, notandum est, qui primus legit & divulgavit. Nam jam antè lectum & manifestatum, legens, describens, vel manifestans denuò, publicasse, nullo modo dici potest. c. 1. verb. *prius invenit. 5. q. 1. Menoch. d. cas. 263. num. 41.* ubi ita in facti specie se respondisse testatur.

XXIX.

Denique is nulla pæna pasquilli tenetur, qui vel casu, vel delectationis gratiâ, vel occasione legendi, vel audiendi quod noviter in lucem prodiit. *Franc. Bursat conf. 94. num. 33. lib. 1. Prosper. Ferin. tract. criminal. part. 3. q. 105.*

q. 105. inspect. 11. num. 415. Vel ex simplicitate, Ioan. de Tur. Crem. in c. si quis famos. q. 1. vel curiositate, Menoch. d. cas. 263. num. 41. vel bono zelo, Ioan. de Tur. Crem. d. l. vel inventionis in carmine famoso comprehensæ studio, aut ingenii auctoris contemplandi desiderio. Ioan. Ceph. de cons. 341. num. 21. Farin. 105. vel consilii petendi causa manifestat. Ioan. de Tur. Crem. d. l. vel magistratui loci ad id inquirendum exhibet. Dambaud. in pract. crim. c. 125. num. 8.

XXX.

Uterius progredientes, persequemur nunc de Actione, quæ ex iniuriis instituitur. Et quidem qui iniuriam passus est, aut potest civiliter, aut criminaliter contra iniuriantem agere. s. in summa. Inst. h. t. Sive sit iniuria realis, sive verbalis, sive levis, sive atrox. per text. hinc Inst. in verb. omni. Qui enim omne dicit, nihil excludit, l. Iuliano. 68. cum simil. ff. de Leg. 3.

XXXI.

Civiliter intentari dicitur, quando Actor æstimat iniuriam, & petit pœnam sibi applicari. Criminaliter, quando simpliciter petit reum puniri: Et tunc pœna, est arbitraria, adeò ut iudex possit reo imponere, vel pœnam corporalem, vel pecuniariam, fisco applicandam, consideratis circumstantiis, secund. gloss. & Dd. hic & gloss. ord. in l. 3. in verb. centum. ff. de sepul. viol.

XXXII.

Et hinc observandum est, Quod, si civiliter fuerit actum, non possit criminaliter postea agi, & contra. Utraq; enim actio tendit ad vindictam, ideoq; altera tollit alteram. l. quod SC, 6. in fin. ff. eod. Schneid. in S. in summa, inst. h. t.

B

Porro

XXXIII.

Porro Actio iniuriarum competit non tantum ei, cui directò infertur iniuria, sed & ei, cui per consequentiam. Spectat enim ad nos iniuria, quæ his fit, qui vel potestati nostræ vel affectui subiecti sunt. *s. patitur. Inst. h. r. & l. 1. §. item aut. 3. ff. cod.*

XXXIV.

Quare si filia alicuius, quæ Titio nupta est, iniuriam feceris, non tantum filia nomine convenieris, sed etiam patris & mariti nomine. *per text. d. §. patitur. Inst. h. r. Vide Schneid. ad §. hunc Inst.*

XXXV

Cæterum ipsis servis nulla fieri iniuria videtur. Quia servorum jure Civili nulla est dignitas, *l. 3. §. 1. ff. de cap. minus.* Sed domino per eos fieri intelligitur, si modò ea apertè ad contumeliam Domini spectat. Idque hodie procedit, & dici potest, Dominis inferri iniuriam, si subditi aut famuli ad eorum contumeliam, lædantur.

XXXVI.

Tandem iniuriarum agere & per se & per alios quis potest: veluti per Procuratorem, Tutores, aut reliquos, qui pro aliis intervenire solent. Quoties autem criminaliter agitur, tantum illustres viri, & qui super eos sunt, jure Civili per Procuratores agere possunt. *d. §. in summa, in fin. Inst. h. r.*

XXXVII.

Et hæc actio competit etiam contra magistratum, si quid iniuriosè fecerit: Et non solum contra eum, qui iniuriam intulit, sed etiam qui curavit, aut mandavit, ut fieret. *§. non solum, Inst. h. r. l. non solum. 11. §. si mandaro.*

daco. 3. ff. h. e. l. i. §. 13. ff. de vi & vi arm. Nam mandantes & consentientes pari pœna puniendi sunt.

XXXVIII.

Sic & contra eum competit, qui virginem saltem affectatur, aut sermone pudicitiam eius attentat. *l. item apud. 15. §. 15. ff. eod.*

XXXIX.

Non tamen contra Astrologum, vel eum, qui illi citam divinationem pollicetur, si quem furem dixerit. Sed constitutiones eum tenent, uti & consulentem, *d. l. item apud. 15. §. 13. ff. eod.*

XL.

Non autem Actio hæc datur contra heredes, uti nec heredibus. *§. 1. Inst. de perp. & temp. act.* Nisi à defuncto lis fuerit contestata. *l. iniuriarum. 13. in princ. ff. h. e.* Aut criminaliter suo nomine agant. *Bart. in l. fin. num. 8. de privar. delict.*

XLI.

Pœnam denique iniuriarum quod attinet, patet ex Lege XII. tab. pro membro rupto, talionem fuisse, id est, similitudinem supplicii. *secund. gl. hęc. & in l. fin. C. de calum. §. 7. Inst. h. e.* Pro membro autem fracto, pœnam nummariam fuisse impositam. Reliquæ iniuriæ 25, asibus vindicabuntur.

XLII.

Postea Prætores iniuriam passis permiserunt, æstimare eam, ut iudex tanti iniurantem condemnaret, quanti iniuriatus æstimaret, vel etiam minoris, prout visum fuerit. *d. §. 7. Inst. h. e.*

XLIII.

Sed hodie ita procedimus, ut Actor iniuriam æstimet, iudex taxet, deferat juramentum actori, & deinde condemnet in id, quod æstimatum vel taxatum est, secundum circumstantias & qualitates iniuriæ & personarum. *Vid. Schneid. ad §. 7. Inst. h. r.*

XLIV.

Est & Actio ad recantationem eius, quod iniuriosè dictum est, sive Palinodiam, zu einem Wiederruff/ de qua quæritur, Sitne Civilis, an verò Criminalis? Prius affirmare non veremur. Facit quod in Camera Imperiali nulla criminalis accusatio admittitur, at hæc iniuriarum reclamatoria actio, quotidie in ea recipitur. *Vid. Vult. ad §. 7. n. 6. h. r. Mynsing. decad. 1. resp. 7. à num. 8. usque ad 20.*

XLV.

Tandem dicendum est, quibus modis omnes iniuriarum actiones tollantur. Et hoc fit septem præcipue modis. I. Dissimulatione. §. *fin. Inst. h. r.* sive à principio, sive ex intervallo interveniat, ut quia secund. gl. hîc iniuriatus postea risit, lusit, bibit, vel comedit cum iniuriante. II. Per pactum. l. *si decem dem tibi. 17. §. quedam. 1. ff. de pact.* III. Per transactionem. d. l. *non solum. §. 1. vers. Proinde.* IV. Per lapsum anni continui, l. *si non convicii. C. de iniur.* V. Per iuramentum delatum reo, qui jurat se non fecisse iniuriam, vel non animo iniuriandi. d. l. *si non convicii, & d. l. non solum. §. 1. vers. proinde. ff. eod.* Et facit hîc l. *3. in fin. ff. eod.* VI. Per satisfactionem. Qui enim accipit satisfactionem, iniuriam suam remittit. l. *sed si unius. 17. §. si ante iudicem. 6. ff. eod.*

ff. eod. VII. Per mortem iniuriantis & iniuriati ante litem contestatam. l. iniuriarum. 12. in princ. ff. eod. & l. si eum. 10. §. qui iniuriarum. ff. si quis caus. Schneid. ad §. final. Inst. h. t.

XLVI.

Anno quoque utili, actionem verbalis iniuriæ præscribi, Ex Lege verò Cornelia actionem descendentem perpetuam esse dicimus.

XLVII.

Hoc multi etiam de iniuria scripto comprehensa, affirmant, & Camera Imperialis in decernendis processibus id imitatur.

XLVIII.

Sed videamus, an actio iniuriarum etiam tollatur Salutatione? Iunctione manuum? Osculo? Literis ad iniuriatum amicè ab iniuriante scriptis? & servitio subsequenti? Cum *Ioan. Schneid. d. §. fin. Inst. h. t. in omnibus affirmativam statuimus.*

XLIX.

Postremò & conclusivè sciendum est in hac materia, quod iniuria, quæ semel est remissa, actionem iniuriarum amplius intentare non possit. *in fin. Inst. h. t.* Actio enim extincta non reviviscit. *l. qui res. 98. §. arcam. §. ff. de solut. Nec remittentibus actiones suas regressus ad eas concedendus est. l. queritor. 14. §. si venditur. 9. ff. de Edil. edict.*

L.

Et hoc omninò valet, licet ingratitude maximum, sit vitium, tamen actio iniuriarum ex causa ingritudinis resurgere non potest. *Schneid. d. §. fin. Inst. h. t.*

B 3

CO.

CORONIDIS loco quæritur.

1. An sibi quis sit iniurius?
2. An censeatur, qui iniuriam remittit, etiam damnum inde emergens remisisse?
3. An Domino superiori nascatur Actio ex iniuria subdito vel vasallo facta?

Parerg.

Delinquens in uno territorio, aut districtu, an possit in altero territorio istius delicti nomine puniri?

FINIS.

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ

Ad Ornatissimum & Doctissimum Juvenem,

DN. IACOBUM STARCKIUM DE INIURIIS DISPUTANTEM.

Quanti laboris, & quanti periculi
Quæ ducit ad Musas, via est!
Angusta, clivis densa, scrupis obsita,
Asperrimisq; sentibus.
Tumq; hinc & hinc abrupta se pandunt loca,
Quæ tortuoso tramite
Reducta, cespitante vel parùm pede,
Pestem minantur maximam.
Non mille dicam monstra, formis horrida,
Firmis tremenda viribus,
Adversa cuncti quæ ferunt vestigia,
Et bellicas poscunt manus.
Quot hic labores te manent! quot aspera
Hic conferenda praelia,
Musarum alumne! Sed tu, ut alter Hercules,
Forti resiste pectore
Horres? resiste quæso: non turpi metu,
Motu sed acri pellitur

Ingens

Ingens periculum. Terga vertent, & tuos
Haud sustinebunt impetus.
Vel STARKIUM (si fluctuas) vide meum,
Mystam Minerva sedulum.
Quid ille moliatur queris? concito
Dum currit hanc viam pede,
Per multa pessum pressit, & porro premet
Infecta Musis agmina.
Atque, ut videmus, denuò duram parat
Tentare Martis aleam.
Hem macte STARKI, tam virili pectore,
Ausisq; tam praestantibus!
Et usq; nostrum, & usq; signis hostium
Ditare pergito gregem.
Sic laude multâ te, tuosq; plurimis
Tandem beabis commodis.

Iohan-Adolphus Tassius
deproperabat.

ff. cod. VII. Per mortem iniuriantis &
litem contestatam. l. iniuriarum. 12. in princ.
um. 10. §. qui iniuriarum. ff. si quis caus. Sch
Inst. h. t.

XLVI.

Anno quoque utili, actionem vā
præscribi, Ex Lege verò Cornelia action
tem perpetuam esse dicimus.

XLVII.

Hoc multi etiam de iniuria scripto
affirmant, & Camera Imperialis in dec
cessibus id imitatur.

XLVIII.

Sed videamus, an actio iniuriarum
Salutatione? Iunctione manuum: Oscu
iniuriatum amicè ab iniuriante scriptis
subsequenti? Cum Ioan. Schneid. d. §. fin.
mnibus affirmativam statuimus.

XLIX.

Postremò & conclusivè sciendum
teria. quod iniuria, quæ semel est remissa
iuriarum amplius intentare non possit. i
ctio enim extincta non reviviscit. l. qui
s. ff. de solut. Nec remittentibus actiones
ad eas concedendus est. l. queritor. 14. §.
de Edil. edict.

L.

Et hoc omninò valet, licet ingratitudo
sic vitium, tamen actio iniuriarum ex c
dinis resurgere non potest, Schneid. d. §.

B,

